

Leasing składników majątku – skutki podatkowe dla korzystającego

Bożena Sowa¹

Wstęp

Rozwój firmy stanowi podstawowe zadanie każdego przedsiębiorcy. Większość przedsiębiorstw stawia sobie – jako główny cel – zwiększenie udziałów w rynku oraz wzrost nakładów na inwestycje. Aby rozpocząć nowy rodzaj działalności, czy też rozszerzyć zakres dotychczasowej, firma musi przede wszystkim pozyskać fundusze na inwestycje. Zapotrzebowanie na kapitał przekracza zwykle dostępne środki finansowe przedsiębiorstw, co powoduje konieczność pozyskania brakującego kapitału z zewnątrz [Grzebyk 2007: 213–225].

Decyzje związane z zapotrzebowaniem na kapitał należą do najważniejszych podejmowanych przez przedsiębiorców. Kluczową sprawą przy podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru formy finansowania stanowi niewątpliwie koszt pozyskania kapitału oraz utrzymanie płynności finansowej firmy. Podejmowane inwestycje muszą być rozpatrywane w kategorii przychodów i wydatków w okresach przyszłych, gdyż pociągają za sobą przepływ gotówki w pewnych okresach czasu.

Zakup za gotówkę wpływa na przyszłe przepływy pieniężne jedynie poprzez amortyzację, natomiast wydatki na spłatę rat leasingowych dają możliwość zwiększenia ilości dostępnych środków obrotowych poprzez redukcję podatków.

Leasing jest szczególnie atrakcyjny dla przedsiębiorców, którzy działalność gospodarczą dopiero rozpoczynają. W sytuacji, gdy przedsiębiorca nie może wykazać się odpowiednim poziomem obrotów oraz zabezpieczeniami wymaganymi przez banki, procedura umowy leasingowej stanowi korzystny sposób sfinansowania określonej inwestycji czy uzyskania możliwości użytkowania określonego urządzenia.

W warunkach istniejącej konkurencji leasing umożliwia nowym firmom szybszy rozwój i wdrażanie nowoczesnych technologii, których nie byłoby oni w stanie sfinansować z własnych środków pieniężnych [Pukała 2012: 8–12]. Leasing daje możliwość finansowania inwestycji ze środków obcych, tj. finansującego, co jest szczególnie korzystne zwłaszcza w sytuacji, gdy potencjalne zamówienia klientów przedsiębiorcy nie mogą być spełnione ze względu na braki technologiczne [Filip 2006: 347].

---

¹ Dr Bożena Sowa, Zakład Finansów, Wydział Ekonomii, Uniwersytet Rzeszowski

Nie bez znaczenia są także minimalne wymogi formalne konieczne dla zawarcia umowy leasingu – korzystający przedstawia wyłącznie podstawowe dokumenty ewidencyjne swojej firmy, zaś przedmiot transakcji może odebrać, teoretycznie, od razu po uiszczeniu wpłaty początkowej. Zawierając umowę leasingu, przedsiębiorca może liczyć także na określone korzyści podatkowe. Na przestrzeni ostatnich lat leasing stał się narzędziem uniwersalnym, głównie dzięki szerokiemu zakresowi produktów będących jego przedmiotem.

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie leasingu w aspekcie skutków podatkowych dla przedsiębiorcy (korzystającego).

Właściciel firmy podejmując decyzję o tym, czy skorzystać z oferty leasingowej, musi wziąć pod uwagę nie tylko korzyści płynące z tej formy finansowania oraz warunki zawarcia umowy leasingowej, ale również uregulowania w prawie bilansowym i podatkowym.

Leasing a podatek dochodowy

Zmiany w polskim prawie cywilnym spowodowały zmiany przepisów w prawie podatkowym, które regulują sposób wykorzystania leasingu w polskim obrocie gospodarczym.

Leasing w podatku dochodowym regulują przepisy:

- ustawy z dnia 15 lutego 1991 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (DzU z 2011 r. nr 74, poz. 397 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (DzU z 2012 r., poz. 361 z późn. zm.).

Wcześniejsze niedopracowane przepisy budziły wiele zastrzeżeń, stwarzały dodatkowo sytuacje ryzyka podatkowego dla korzystającego oraz finansującego. Obecne uregulowania zawarte w rozdziale 4a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (zwana dalej: updop) – art. 17a–171 oraz w rozdziale 4a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, (zwana dalej: updof) – art. 23a–231, są bardziej precyzyjne niż poprzednie [Szewc, Zieleń 2006: 87].

Nowelizacja updop oraz updof z 2000 r. polegała na dodaniu nowych rozdziałów zatytułowanych: *Opodatkowanie stron umowy leasingu*. Poprzednie określenie kontraktu leasingowego jako „umowy o podobnym charakterze” (do umowy najmu i dzierżawy) zastąpiono precyzyjnym określeniem „umowa leasingu” [Okręglicka 2004: 90]. Istnieje jednak istotna różnica w tym zakresie między umową leasingu a umową najmu. O ile bowiem czynsz najmu jest świadczeniem okresowym, o tyle wynagrodzenie pieniężne w umowie leasingu jest świadczeniem jednorazowym, ale z mocy ustawy płatnym w ratach [Brol 2010: 58].

Zgodnie z art. 17a updop przez umowę leasingu rozumie się:

- umowę zdefiniowaną w Kodeksie cywilnym w art. 709 k.c.,
- inną umowę na mocy której:

- finansujący oddaje do odpłatnego używania lub używania i pobierania pożytków ze środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych korzystającemu,
- amortyzacji podlegają środki trwałe, wartości niematerialne i prawne, a także grunty, odpisy amortyzacyjne dokonywane wyłącznie zgodnie z art. 16a–16m z uwzględnieniem art. 16,
- umowa leasingu jest zawarta na czas oznaczony – określony w umowie, z wyjątkiem na czas, na który może być przedłużona lub skrócona,
- spłata wartości początkowej – suma opłat ustalonych w umowie leasingu równa co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, określona zgodnie z art. 16g, w podstawowym okresie umowy leasingu; spłaty tej nie koryguje się o kwotę wypłaconą korzystającemu, o której mowa w art. 17d albo art. 17h [updop, art. 17a–17l].

Następne przepisy art. 17c – 17l updop dopełniają to pojęcie o przykładowe rozporządzenia przedmiotem leasingu po zakończeniu umowy:

- sprzedaż korzystającemu środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, które były przedmiotem leasingu,
- sprzedaż osobie trzeciej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, które były przedmiotem leasingu, finansujący wypłaca korzystającemu część ceny ze sprzedaży,
- przedłużenie umowy leasingowej.

Pobieranie pożytków przez korzystającego z przedmiotu leasingu stanowi neutralność podatkową, do chwili sprzedaży pożytki nie wywołują skutków podatkowych. W chwili sprzedaży pożytków przychód z ich sprzedaży będzie opodatkowany na zasadach ogólnych [Huszcz, Tkaczyk-Osińska 2008: 14].

Wyróżnia się dwa rodzaje leasingu w prawie podatkowym [Turzyński 2009: 40, 45]:

1. leasing operacyjny:

- umowa leasingu nie zawiera decyzji, że odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający, a uprawnienie to przysługuje finansującemu [Szewc, Zieleń 2006: 92],
- umowa leasingowa została zawarta na czas oznaczony, stanowiący co najmniej 40% normatywnego okresu amortyzacji, dla ruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych lub 10 lat dla nieruchomości. Rata leasingowa stanowi dla korzystającego koszt uzyskania przychodu,
- łączna wartość ustalonych w umowie opłat, pomniejszona o należny podatek VAT, jest nie mniejsza niż wartość początkowa środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych,
- finansujący, w chwili zawarcia umowy, nie korzysta ze zwolnień w podatku dochodowym.

2. leasing finansowy:

- umowa leasingu zawiera decyzje, że odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający [Szewc, Zieleń 2006: 92–93],

- umowa leasingowa została zawarta na czas krótszy niż 40% normatywnego okresu amortyzacji, dla ruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych, lub krótszy niż 10 lat dla nieruchomości. Koszt uzyskania przychodu dla korzystającego stanowi rata w części odsetkowej,
- grunty, bez względu na formę umowy leasingu. Część odsetkowa raty stanowi koszt dla korzystającego, a przychód dla finansującego [Okręglińska 2004: 91],
- finansujący, w chwili zawarcia umowy, korzysta ze zwolnień w podatku dochodowym.

Leasing niesie również ze sobą różne skutki podatkowe w zależności od sytuacji.

Skutki podatkowe korzystającego w podstawowym okresie umowy leasingu to:

– koszty uzyskania przychodu korzystającego stanowią w leasingu operacyjnym w całości raty leasingowe, a w leasingu finansowym część odsetkową rat leasingowych oraz amortyzację,

– w leasingu operacyjnym korzystający nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych od wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, które były przedmiotem umowy leasingu [Cicirko, Russel 2008: 52–54].

Skutki podatkowe finansującego w podstawowym okresie umowy leasingu:

– przychód finansującego stanowią w leasingu operacyjnym w całości raty leasingowe [Misterska-Dragan, Turzyński 2006: 26–30], a w leasingu finansowym część odsetkowa rat leasingu – marża finansowa [Szewc, Zieleń 2006: 140]; przychody z tytułu leasingu są uznawane za przychody należne w dniu, w którym należności z tej umowy stają się wymagalne, jest to ostatni dzień okresu rozliczeniowego określony w umowie, nie rzadziej niż raz w roku [Szewc, Zieleń 2006: 131].

Wymagalność oznacza datę, w której wierzyciel może domagać się dokonania płatności. W przypadku kiedy w trakcie umowy strony zmienią termin wymagalności, to powyższe zmiany wpłyną na odroczenie momentu uznania przychodu na potrzeby podatkowe.

Ważny jest moment uznania przychodu w przypadku wypowiedzenia umowy przez korzystającego przed jej końcem. Firmy leasingowe przeważnie zastrzegają wymagalność wszystkich pozostałych do spłaty opłat. W momencie wymagalności przychód wynikający z umowy leasingu powinien być uznawany za przychód do opodatkowania.

W leasingu operacyjnym finansujący dokonuje odpisów amortyzacyjnych na ogólnych zasadach wynikających z przyjętych rozwiązań w zakresie amortyzacji [updog, art. 12 ust. 3c].

Zupełnie inne są skutki podatkowe sprzedaży przedmiotu leasingu korzystającemu po zakończeniu podstawowego okresu umowy. W takim przypadku dla finansującego przychodem jest cena przedmiotu leasingu określona w umowie sprzedaży. W leasingu operacyjnym nie może być ona jednak mniejsza od wartości hipotetycznej. Kiedy cena sprzedaży jest mniejsza od hipotetycznej wartości netto przedmiotu leasingu, wtedy przychód określa się w wysokości wartości rynkowej według ogólnych zasad ustalania przychodów ze sprzedaży rzeczy i praw majątkowych [updog, art.14].

Wartość hipotetyczną ustala się na podstawie wartości początkowej (określonej zgodnie z art. 16g updop) pomniejszonej o sumy odpisów amortyzacyjnych obliczanych metodą degresywną ze współczynnikiem 3 (art. 16k ust. 1 updop) w podstawowym okresie umowy dla środków trwałych oraz trzykrotnie skróconych minimalnych okresów amortyzacyjnych dla wartości niematerialnych i prawnych (art. 16m updop). Wartość hipotetyczna jest przeważnie niższa od ceny rynkowej, za jaką korzystający może kupić przedmiot leasingu [Szewc, Zieleń 2006: 118].

Natomiast w leasingu finansowym cena sprzedaży przedmiotu leasingu może znacznie odbiegać od ceny rynkowej, np. za symboliczną złotówkę (w takim wypadku też należy sporządzić umowę sprzedaży). Koszty uzyskania przychodu stanowią wydatki poniesione przez finansującego na zakup albo wytworzenie środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych stanowiących przedmiot leasingu pomniejszony o spłatę wartości początkowej. Wtedy gdy finansujący nie otrzyma wszystkich rat leasingowych od korzystającego, to niespłacona faktycznie część rat leasingowych będzie dla niego dodatkową pozycją kosztów uzyskania przychodu [Misterska-Dragan, Turzyński 2006: 31–32].

Odmiennie prezentują się skutki podatkowe, kiedy następuje sprzedaż przedmiotu osobie trzeciej; w leasingu operacyjnym finansujący przenosząc własność środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych po zakończeniu umowy na osobę trzecią, wypłaca korzystającemu z tytułu spłaty ich wartości uzgodnioną kwotę.

Finansujący wykazuje:

- 1) przychód podatkowy należny z tytułu umowy zbycia przedmiotu leasingu w wysokości ceny sprzedaży, o ile bez uzasadnionych przyczyn nie odbiega ona od ceny rynkowej, w dacie wystawienia faktury, nie później niż na koniec miesiąca, w którym przeniósł na korzystającego posiadanie;
- 2) koszty uzyskania przychodów w wysokości wartości rzeczywistej netto;
- 3) koszty uzyskania przychodów w wysokości faktycznie wypłaconej dotychczasowemu korzystającemu rekompensaty w związku z tym, że nie on nabywa przedmiot leasingu, w dniu zapłaty do wysokości różnicy pomiędzy rzeczywistą wartością netto, a hipotetyczną wartością netto.

Kwota rekompensaty otrzymana przez korzystającego, w związku ze zbyciem przedmiotu leasingu osobie trzeciej, stanowi dla korzystającego przychód w dniu jej otrzymania [Misterska-Dragan, Turzyński 2006: 28–29].

W leasingu finansowym finansujący przenosząc własność środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych po zakończeniu umowy na osobę trzecią, wypłaca korzystającemu z tego tytułu rekompensatę. Finansujący ustala przychód na podstawie ceny rynkowej przedmiotu leasingu. Ze względu na specyfikę użytkowania przedmiotów leasingu w wielu przypadkach podlegają one intensywniejszym procesom zużywania się niż własne składniki majątku. Wówczas cena sprzedaży takiego przedmiotu może być ustalona znacząco poniżej wartości rynkowej. Aby uwiarygodnić taką wartość, finansujący powinien opierać się na wycenie przedmiotu leasingu opracowanej przez biegłego rzeczoznawcę.

Kosztem uzyskania przychodów są wydatki poniesione przez finansującego na nabycie lub wytworzenie środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych

stanowiących przedmiot umowy pomniejszone o spłatę wartości początkowej faktycznie dokonanej w trakcie trwania umowy.

Wyplacona korzystającemu rekompensata za odstąpienie od nabycia przedmiotu leasingu stanowi dla finansującego koszt uzyskania przychodów, a dla korzystającego przychód w dniu otrzymania rekompensaty [Misterska-Dragan, Turzyński 2006: 26–33].

Znając zalety i wady leasingu w podatku dochodowym przedsiębiorstw finansujących inwestycje leasingiem, konieczne jest określenie zalet i wad płynących z podatku od towarów i usług (VAT) i akcyzowego.

Leasing a VAT i podatek akcyzowy

Podatek od towarów i usług (VAT) obowiązuje od 5 lipca 1993 r. Zasady jego funkcjonowania regulowała Ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku dochodowym od towarów i usług oraz podatku akcyzowym [DzU z 1993 r., nr 11, poz. 50 z późn. zm.]. Dnia 11 marca 2004 roku została uchwalona ustawa o podatku od towarów i usług [DzU z 2011 r., nr 177, poz. 1054 z późn. zm.] zwana dalej ustawą o VAT.

Podatnikami VAT są osoby fizyczne i osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej, jeżeli wykonują we własnym imieniu i na własny rachunek czynności podlegające opodatkowaniu [ustawa o VAT, art. 15 ust.1]. Oznacza to, że podatnikiem VAT jest korzystający i finansujący [Żyrek 1999: 149].

Podobnie jak w przypadku podatku dochodowego istotne znaczenie dla rozliczeń podatku od towarów i usług ma zakwalifikowanie transakcji jako leasing finansowy i operacyjny. W podatku VAT przyjmuję się ten sam podział na leasing finansowy i operacyjny, co w podatku dochodowym [Załupka, Żyniewicz 1999: 61].

W leasingu opodatkowaniu podlegają głównie [ustawa o VAT, art. 5 ust.1]:

- sprzedaż towarów na terenie Polski i czynności traktowane na równi ze sprzedażą,
- odpłatne świadczenia usług na terenie Polski,
- eksport i import towarów lub usług.

Dla celów podatkowych leasing finansowy jest traktowany jako dostawa towaru, a leasing operacyjny jako usługa [Okręglicka 2004: 100–101].

Dnia 11 marca 2004 r. została wprowadzona zmiana w ustawie o podatku dochodowym od towarów i usług, która sprawiła, że leasing finansowy jest traktowany jako dostawa towaru [Huszcz, Tkaczyk-Osińska 2008: 37].

Za umowę leasingu, która jest traktowana jako dostawa, rozumie się umowę, w wyniku której:

- umowa została zawarta na czas oznaczony,
- suma opłat pomniejszona o należny podatek od towarów i usług odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych,
- odpisów amortyzacyjnych w podstawowym okresie umowy dokonuje korzystający.

Po zakończeniu podstawowego okresu umowy finansujący może [Zubrzycki 2004: 398]:

- sprzedać przedmiot leasingu korzystającemu,
- sprzedać przedmiot leasingu osobie trzeciej,
- oddać przedmiot leasingu korzystającemu do dalszego użytkowania.

W leasingu finansowym obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wydania rzeczy lub wystawienia faktury, nie później niż siedem dni od jej wystawienia. Podatek VAT płaci się w całości od całej transakcji przy pierwszej wpłacie. Finansujący wylicza VAT należny na podstawie kwoty: wartość netto środka trwałego, część odsetkowa rat leasingowych, zysk finansującego, koszt obsługi transakcji oraz ewentualna cena wykupu środka trwałego przez korzystającego po zakończeniu umowy [Załupka, Żywniewicz 1999: 61].

Wystąpienie obowiązku podatkowego od całości rat leasingowych na początku transakcji leasingowej powoduje przeważnie przerzucenie tego obowiązku na korzystającego poprzez odpowiednie rozłożenie rat leasingowych. Cały należny VAT finansujący wykazuje na fakturze, na podstawie której korzystający dokonuje zapłaty pierwszej raty leasingowej. Kolejne opłaty leasingowe są już w wartości netto. Na skutek czego korzystający musi zaangażować znaczne środki finansowe już na początku transakcji leasingowej, co dla znacznej liczby przedsiębiorstw, szczególnie małych, stanowi istotne ograniczenie i często zniechęca do tej formy leasingu [Okręglika 2004: 106].

Ustalenie przez korzystającego różnicy podatku VAT oraz zwrotu różnicy podatku VAT następuje według zasady przewidzianej w ustawie o podatku dochodowym od towarów i usług dla nabycia środków trwałych na podstawie umowy sprzedaży. Dotyczy to korzystających zarejestrowanych i płacących VAT. Korzystającemu przysługuje prawo zwrotu różnicy podatku VAT, gdy jego podatek naliczony jest wyższy od należnego. Urząd skarbowy zwraca różnicę VAT-u w kwocie nie wyższej niż kwota podatku naliczonego. Zwrot powinien nastąpić w ciągu 25 dni od dnia złożenia przez korzystającego rozliczenia lub na wniosek podatnika w ciągu 15 dni [Żyrek 1999: 150–151].

Kiedy zasadność dokonania zwrotu różnicy podatku wymaga sprawdzenia, urząd skarbowy może przedłużyć ten termin do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego. Rozliczenie podatku powinno być złożone przez podatnika w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła sytuacja uzasadniająca zwrot różnicy podatku [ustawa o VAT, art. 103 ust. 2a].

W leasingu finansowym stawka podatku VAT zależy od przedmiotu leasingu. Przeważnie jest to 23%, ponieważ większość środków trwałych obciążona jest właśnie taką stawką. Mogą być przedmioty obciążone stawką 8% lub 0%, np. instrumenty i sprzęt muzyczny.

Kiedy korzystający nie jest płatnikiem VAT lub gdy prowadzi działalność sprzedaży przedmiotów zwolnionych od podatku, nie ma możliwości pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony lub zwrotu podatku naliczonego od całej transakcji, a zapłaconego przy pierwszej racie. Takie obciążenie na początku umowy stawiałoby korzystającego w bardzo niekorzystnej sytuacji.

Przepisy ustawy umożliwiają rozłożenie kwoty VAT-u naliczonego od wartości przedmiotu leasingu na raty i dopisanie ich do poszczególnych rat leasingowych. Finansujący wystawia w tym celu korzystającemu rachunek uproszczony z naliczonym całym podatkiem, ale kwota do zapłaty jest tylko jego częścią – pierwszą ratą. Taki rachunek powinien zawierać informacje o sposobie rozliczania podatku VAT przez strony umowy w kolejnych rachunkach uproszczonych. Polega to na tym, że VAT naliczony od kwoty poszczególnych rat leasingowych będzie obciążał korzystającego w momencie płatności każdej raty, a finansujący będzie mógł rozliczyć cały VAT podczas pierwszej wpłaty.

Leasing finansowy stał się wątpliwie opłacalny, ponieważ obowiązek podatkowy następuje w chwili wydania rzeczy, natomiast prawo do odliczenia tak naliczonego podatku od towaru i usług jest zawieszane do zakończenia umowy leasingowej.

Definicja leasingu finansowego jako dostawy dotyczy wyłącznie leasingu towarów. W zestawieniu z definicją towarów oznacza to, że w leasing finansowy (utożsamiany z dostawą) mogą zostać oddane rzeczy ruchome, budynki i budowle lub ich części oraz grunty. Leasing finansowy praw pozostaje natomiast usługą. Ustawa VAT nie mówi o tym wprost, ale należy przyjąć, że zawarcie umowy leasingu, której przedmiotem będą wartości niematerialne i prawne, nie będą stanowiły dostawy towarów. Tak więc leasing, którego przedmiotem są wartości niematerialne i prawne nie będzie stanowił dostawy, nawet jeśli na podstawie przepisów o podatku dochodowym takie prawa majątkowe, jako wartości niematerialne i prawne, będą amortyzowane przez korzystającego [Huszcz, Tkaczyk-Osińska 2008: 37,41].

Leasing operacyjny, w którym przedmiot leasingu nie jest amortyzowany przez korzystającego, oraz leasing finansowy wartości niematerialnych i prawnych stanowią usługę według przepisów o podatku od towarów i usług. W leasingu operacyjnym wątpliwości budzą uprawnienia korzystającego do odliczenia podatku naliczonego przy leasingu samochodów osobowych oraz odliczenie podatku naliczonego z faktur otrzymanych przed wydaniem towaru. Korzystający mają wątpliwości związane z importem usług leasingowych, w tym leasingiem samochodów osobowych, oraz nabywaniem usług remontów i części samochodowych. Za dostawę nie można bowiem uznać leasingu operacyjnego, ponieważ swój charakter ma zbliżony do umowy najmu, wobec czego ustawa o VAT traktuje go jako usługę.

Kiedy umowa leasingu nie przewiduje, że w następstwie normalnych zdarzeń przewidzianych tą umową lub z chwilą zapłaty ostatniej raty prawo własności zostanie przeniesione na korzystającego, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą otrzymania całości lub części zapłaty, nie później jednak niż z upływem terminu płatności określonego w umowie lub fakturze. Obowiązek podatkowy powstaje zatem w momencie płatności poszczególnych rat opłat leasingowych lub z upływem terminu płatności [Huszcz, Tkaczyk-Osińska 2008: 37,41].

Usługa jest opodatkowana podstawową stawką 23%. Ważnym elementem jest harmonogram opłat, który określa termin zapłaty kolejnej raty. Finansujący ma obowiązek zapłacenia należnego podatku VAT od poszczególnych rat nie później niż do dnia określonego w umowie bez względu na to, czy korzystający zapłacił należności

i czy wystawiono fakturę. Dlatego w ogólnych warunkach umowy leasingu często stosuje się zapis, że korzystający ma obowiązek uiszczania w terminie opłat leasingowych, nawet jeśli nie otrzyma na nią faktury, stanowi to zabezpieczenie finansującego. Podatek VAT dla finansującego jest podatkiem należnym i rozliczany jest na ogólnych zasadach, może on być dla finansującego pomniejszony o podatek naliczony, a termin zapłaty nadwyżki podatku należnego nad naliczonym przypada na 25 dzień miesiąca za miesiąc poprzedni [Załupka, Żyniewicz 1999: 63].

Podatkiem VAT objęte są w leasingu operacyjnym wszystkie opłaty, tzn. okresowe raty leasingu, opłaty wstępne, prowizje itd. poza kaucją i depozytem, które nie podlegają opodatkowaniu, są dla korzystającego podatkiem naliczonym. Korzystający pomniejsza więc podatek należny o podatek naliczony przy ratach leasingowych i rozlicza się z urzędem skarbowym na ogólnych zasadach.

VAT w odniesieniu do leasingu samochodu osobowego i innych pojazdów samochodowych wygląda inaczej. Finansujący kupując wszelkie samochody, w tym osobowe, i oddając je w leasing, ma prawo do obniżenia podatku należnego o cały podatek naliczony przy nabyciu tych samochodów, niezależnie od tego, czy to leasing finansowy czy operacyjny. Natomiast w przypadku korzystającego istotne jest, jaki samochód jest przedmiotem leasingu [Zubrzycki 2004: 401].

Wydatki na nabycie i używanie samochodów osobowych są limitowane przez ustawodawcę. Prawo podatkowe wykazuje też tendencje do wyłączenia z ruchu podatkowego wydatków na towary i usługi, które mogą być wykorzystane do celów osobistych podatnika. Odliczenie podatku naliczonego jest ograniczone do 60% podatku, nie więcej niż 6000 zł. Odliczenie takie musi się dokonać proporcjonalnie, tj. 60% podatku naliczonego od każdej opłaty, w tym opłaty wstępnej, czy manipulacyjnej do wyczerpania limitu 6000zł [Cicirko, Russel 2008: 68–68]. W praktyce limit ten dotyczy tylko opłaty wstępnej i rat leasingowych.

Wykup końcowy jest – w rozumieniu ustawy o VAT – odrębną transakcją, która stanowi odpłatną dostawę towarów, ponieważ w leasingu operacyjnym dopiero po zakończeniu umowy przedsiębiorca może skorzystać z wykupu przedmiotu lub nie. Dzięki temu dla VAT-u zawartego na fakturze dokumentującej wykup przedmiotu leasingu przysługuje podatnikowi odrębny limit odliczenia, taki sam jak przy zakupie nowego samochodu. Pozwala to, przy odpowiednim skonstruowaniu umowy leasingu operacyjnego, na odliczenie nawet 12 000 zł VAT-u od jednego samochodu osobowego, pod warunkiem, że kwota VAT-u zawartego na fakturze za raty leasingowe i wykup końcowy będzie odpowiednio wysoka [Gut 2009: 19].

Niektóre przedmioty są obłożone podatkiem akcyzowym, który ma charakter podatku obrotowego, a w przypadku pojedynczych przedmiotów będących środkami trwałymi bezpośrednio podwyższa cenę przedmiotu i podatek VAT. W przypadku leasingu podatek akcyzowy dotyczy [Załupka, Żyniewicz 1999: 65]:

- wypożyczania specjalistycznego obiektów działalności rozrywkowej,
- samochodów osobowych,
- sprzętu elektronicznego wysokiej klasy,
- jachtów pełnomorskich,

- łodzi żaglowych, łodzi z silnikami, łodzi z dostosowaniem do silników (oprócz łodzi rybackich, roboczych i ratowniczych).

Podatkiem akcyzowym może zostać objęty przedmiot leasingu, kiedy jest nim towar objęty tym podatkiem w dwóch przypadkach [Okręglicka 2004: 108]:

- towar pochodzi z importu,
- towar pochodzi bezpośrednio od producenta (leasing bezpośredni).

Ograniczenie to jest istotne, ponieważ istnieje różnica w sposobie liczenia podatku akcyzowego w przypadku, gdy towar pochodzi z zagranicy i od krajowego producenta. Stawki podatku akcyzowego są różne dla poszczególnych rodzajów towarów. Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym [DzU z 2011 r., nr 108, poz. 626 z późn. zm.] obowiązek podatkowy powstaje w dniu opuszczenia przez wyrób akcyzowy przedsiębiorstwa producenta w przypadku towaru krajowego lub w chwili przekroczenia granicy w przypadku towarów importowanych.

Uwagi końcowe

W latach 90. leasing pojawił się w Polsce, stając się popularną formą finansowania inwestycji. Pierwsze firmy leasingowe powstawały przy współudziale podmiotów zagranicznych. Dzięki temu takie firmy leasingowe oferowały bardziej korzystne warunki niż pozostałe, ponieważ przedsiębiorstwa posiadające kapitał zagraniczny były zwolnione z podatku dochodowego. Leasing najogólniej oznacza okresowe korzystanie z obcego mienia (środek trwały/wartość niematerialna lub prawna) bez konieczności ich zakupu.

Podmioty gospodarcze, których działalność jest opodatkowana na zasadach zryczałtowanych, i które nie są zainteresowane odpisem rat w koszty, mogą korzystać z leasingu finansowego, który swoją konstrukcją od strony podatkowej i rachunkowo-księgowej przypomina kredyt bankowy. Kosztem uzyskania przychodu dla korzystającego jest część odsetkowa raty. Korzystający ma również prawo amortyzować przedmiot leasingu.

W większości przypadków leasing finansowy traktowany jest jak dostawa towarów. Podatek naliczany jest z góry od całej kwoty transakcji w chwili wydania przedmiotu leasingu. Niektóre firmy leasingowe oferują usługę „refinansowania” VAT – oznacza to w uproszczeniu, że firma leasingowa „pożycza” korzystającemu kwotę na zapłatę VAT, który spłaca ją następnie w miesięcznych ratach razem z ratą leasingową.

W przypadku firm opodatkowanych na zasadach ogólnych istotne znaczenie odgrywa leasing operacyjny określany inaczej jako bieżący lub usługowy, to rodzaj krótkoterminowego najmu trwającego mniej niż ekonomiczne zużycie środka trwałego.

Leasing operacyjny to rodzaj leasingu, w którym to finansujący dokonuje odpisów amortyzacyjnych oraz ponosi koszty: remontów, konserwacji, ubezpieczenia, podatków itp. Opłaty leasingowe nie pokrywają w pełni kosztów inwestycji poniesionych przez finansującego ze względu na krótszy okres umowy niż okres

ekonomicznego zużycia. Jednak finansujący nie ponosi straty, ponieważ może ten przedmiot oddać w leasing innemu korzystającemu lub sprzedać go za atrakcyjną cenę.

Zaletą leasingu operacyjnego dla korzystającego jest to, że całość opłat związanych z leasingiem zalicza w koszty uzyskania przychodu, dzięki temu zmniejsza się zaliczka na podatek dochodowy. Kosztem uzyskania przychodu dla korzystającego jest czynsz inicjalny (wpłata początkowa) oraz wszystkie raty i pozostałe opłaty związane z leasingiem.

Leasing operacyjny traktowany jest jak usługa. Podatek naliczany jest od każdej opłaty leasingowej w wysokości 23% i podlega odliczeniu przez korzystającego (z pewnymi ograniczeniami – np. samochody osobowe).

Bardzo ważnym czynnikiem związanym z wyborem leasingu jako formy finansowania jest sposób rozliczenia podatku dochodowego oraz VAT-u wynikającego z umowy. Potencjalny klient dokonuje dokładnej analizy tych dwóch elementów, gdyż to one mogą przynieść podmiotowi określone korzyści.

Bibliografia

- Cicirko T., Russel P., 2008, *Prawno-ekonomiczne aspekty leasingu*, Wydawnictwo Szkoła Główna Handlowa, Warszawa.
- Brol J., 2010, *Umowa leasingu*, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa.
- Filip P., 2006, *Instruments for financing development of enterprises with national and EU means* [w:] *Regional transborder co-operation in countries of central and eastern Europe-balance of achievements*, t. 14, Wydawnictwo PAN Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, Warszawa.
- Gut P., 2009, *Odliczenie VAT przy zakupie samochodów osobowych i paliwa do nich*, „Rachunkowość”, nr 4/2009.
- Grzebyk M., 2007, *Historia rozwoju teorii organizacji i zarządzania* [w:] *Przestanki aktywności ludzkiej. Studium interdyscyplinarne*, red. K. Jaremczuk, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnobrzegu, Tarnobrzeg.
- Huszcz Z., Tkaczyk-Osińska I., 2008, *Leasing – Prawo, podatki, rachunkowość*, Wydawnictwo ODDK, Gdańsk.
- Misterska-Dragan B., Turzyński M., 2006, *Leasing w księgach rachunkowych i jego prezentacja w sprawozdawczości*, Wydawnictwo Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa.
- Okreglicka M., 2004, *Leasing, Aspekty prawne, organizacyjne i ekonomiczne*, Wydawnictwo Difin, Warszawa.
- Pukała R., 2012, *Ubezpieczenie jako element wsparcia ciągłości działania przedsiębiorstw* [w:] *Zarządzanie podmiotami gospodarczymi i instytucjami. Wybrane zagadnienia*, Pukała R. (red.), Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu, Jarosław.
- Szewc W., Zieleń S., 2006, *Leasing w świetle prawa cywilnego i podatkowego*, Wydawnictwo Difin, Warszawa.
- Turzyński M., 2009, *Umowa leasingu w prawie bilansowym i podatkowym*, Wydawnictwo ABC a Wolters Kluwer Business, Warszawa.
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (DzU z 2012 r., poz. 361).
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (DzU z 2011 r., nr 74, poz. 397 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (DzU nr 11, poz. 50 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (DzU z 2011 r., nr 177, poz. 1054 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (DzU z 2011 r., nr 108, poz. 626 z późn. zm.).

Załupka D., Żyniewicz M., 1999, *Leasing ABC oraz D*, Wydawnictwo Unimex.

Zubrzycki J., 2004, *Leksykon VAT*, Wydawnictwo Unimex, Wrocław.

Żyrek M. P., 1999, *Vademecum Podatnika – Leasing w podatkach i księgowości*, Wydawnictwo Difin, Warszawa.

Leasing of property components – tax consequences for the beneficiary

Summary

Abstract: A company's development is an essential task for any entrepreneur. To start a new business or expand the existing range, the entrepreneur must, above all, achieve funds for investment. Capital requirements normally exceed the available financial resources, which makes it necessary to obtain missing capital from external sources.

One of the forms of business financing is leasing – especially attractive for entrepreneurs, who are just starting their business. It gives the possibility to finance investments from outer funds, i.e. from financing entity, which is particularly useful in situations, when the potential customer's orders cannot be met due to technological shortcoming of an entrepreneur.

The purpose of the publication is to present leasing in terms of tax implications for entrepreneur (beneficiary), especially in the field of income tax.

Key words: leasing, investment, property, tax